

परमाणु ऊर्जा केंद्रीय विद्यालय -नरोरा

कक्षा -छठी [तृतीय पीरियोडिक परीक्षा]

पूर्णांक -40

विषय -संस्कृत

कालांतर -एक घंटा

निर्देश - सुलेख पर ध्यान देते हुये सभी प्रश्नों के उत्तर दीजिये -

प्रश्न -1 अधोलिखित गद्यांशस्य हिन्दी अनुवादम कुरुत -

[3]

एकदा दश बालकाः स्नानाय नदीम् अगच्छन् । ते नदी जले चिरं स्नानाय अकुर्वन् । ततः ते तीर्त्वा पारम् गताः । तदा तेषां नायकः अपृच्छत - एपीआई सर्वे बालकाः नदीम् उत्तीर्णाः ? तदा कश्चित् बालकः अगणयत । - एकः, द्वौ, त्रयः, चत्वारः, पञ्च, षट्, सप्त, अष्टौ, नव इति । सः स्वम् न अगणयत ।

प्रश्न -2 निम्न श्लोकस्य हिन्दी अनुवादम कुरुत -

[3]

सूर्यस्तपतु मेघाः वा वर्षन्तु विपुलम् जलम् । कृषिका कृषिकौ नित्यं शीतं काले अपि कर्मठौ ।
ग्रीष्मे शरीरम् सस्वेदम् शीते कंपमयम् सदा । हलेन च कुदालेन तौ क्षेत्राणि कर्षतः ॥

प्रश्न -3 प्रश्नानाम् उत्तरानि लिखत - कोई पाँच

[5]

1-पिक काकयोः भेदः कदा भवति ? 2- धीवरेण किम् प्राप्तम् ?

3-कृषका सर्वेभ्यः किम् -किम् यच्छन्ति ? 4- अस्माकम् भारत देशः कीदृशः अस्ति ?

5-मार्गे कः आगच्छत ? 6- असतो मा कुत्र गमय ?

प्रश्न -4 “ पुष्पोत्सवस्य ” उपरि पञ्च वाक्यानि रचयत । अथवा OR “दशमः त्वम् असि ” कहानी का सार हिन्दी में लिखिए - [5]

प्रश्न -5 मंजूषातः समानार्थकानि [पर्यायवाची] पदानि चित्वा लिखत -

[2/5]

[ग्रंथे, कोकिलः, गरुडः, सूर्यस्य, कथने]

1- वचनः ----- 2- वैनतेयः ----- 3- पुस्तके -----

4-रवेः ----- 5- पिकः -----

प्रश्न -6 विलोम पदानि योजयत -

[2/5]

[क] 1- सार्थकः | [ख] आगच्छति

2- कृष्णः | श्वेतः

2- अनुक्तम् | दीपकस्य

3- गच्छति | उक्तम्

4- प्रदीपस्य | निरर्थकः

प्रश्न -7 मंजूषातः पदानि चित्वा रिक्त स्थानानि पूरयत -

[5]

[पुष्पेषु, गंगायाम्, विद्यालये, वृक्षयोः, उदयानेषु]

1- वयम् ----- पठामः 2- जनाः ----- भ्रमन्ति 3- ----- नौकाः सन्ति ।

4- ----- भ्रमराः गूञ्जन्ति । 5- ----- फलानि पक्वानि सन्ति ।

प्रश्न - 8 कोष्ठकात् उचितम् पदम् चित्वा रिक्त स्थानानि पूरयत -

[5]

1-सुधा ----- -धनम् आनयति । [कोषात् / कोषेण]

2- गंगा -----प्रभवति | [हिमालयस्य / हिमालयात्]

3- -----आभू षणम विद्या | [नरात् / नरस्य]

4- -----जलम् निर्मलम् | [अलकनन्दाया : / अलकनन्दया]

5- -----जनसंख्या | [नगरस्य /नगरम्]

प्रश्न -९ “पुष्प “ अथवा “मुनि “शब्द रूपाणि तृतीया ,पंचमी , सप्तमी विभक्तिषु ,सर्वे वचनेषु लिखत -
[४/५]

प्रश्न -१० “स्था “-तिष्ठ [ठहरना] अथवा or “नी -नय [लेना]धातु रूपाणि लृट लकार: [भविष्यत् काल]
अथवा or “ लोट लकार : [आदेश :]धातु रूपाणि लिखत - [४/५]

=====शुभ कामना =====